

Podpore glasbenim šolam in za povzdigo glasbene kulture Literarne nagrade za izvirna leposlovnova dela Nagrade za najboljše likovne umetnine iz domače zgodovine Za ureditev vojaških pokopališč in spomenikov ter grobne zasluznih mož Za ureditev pedagoške banovinske knjižnice Banovinski arhiv v Mariboru Prispevek hidrotehničnemu laboratoriju univerze kralja Aleksandra I. Zedinitelja

45.000,-	d) podpore za gospodinjsko šolstvo	10.000,-
20.000,-	Potpune za konference sreskih šolskih nadzornikov po § 149. zakona o ljudskih šolah	1.265.000,-
20.000,-	Za izredna nadzorovanja ljudskih šol po odločbi ministra za prosveto O. N. št. 77.109 z dne 29. nov. 1933. in po § 39/I/II zakona o banski upravi	10.000,-
50.000,-		15.000,-
4.000,-		1.290.000,-
15.000,-		
25.000,-		
1.767.000,-		

Stroški banovinskega šolskega odbora:

Nagrade poslovodji za blagajniške posle po § 142. zakona o ljudskih šolah, nagrade za pregledovanje in ugotavljanje obračunov in proračunov šolskih občin in šolskih proračunov, ki jih kreje banovina Dnevnice in potni stroški članom banovinskega odbora

Stroški vzdrževanja ljudskih šol:

Najemnine za šolske prostore oziroma šolska poslopja in sklepjanje najemnih pogodb Razsvetljava in kurivo za šolske prostore, kurivo za upravitelje in šolske služitelje Vzdrževanje snage v šolskih poslopijih

Vzdrževanje šolskih vrtov, televodovič in igrališč Nabavida in vzdrževanje šolske opreme

Redno vzdrževanje, popravilo in beljenje šolskih poslopij Nabava in vzdrževanje učil Nabava in izpopolnjevanje knjižnic, Prosvetni glasnik, šolske slavnosti in ekskurzije

Podpore za nabavo učnih knjig in šolskih potrebščin revnim učencem Pisarniške potrebščine za šole in krajevne šolske odbore Razni nepredvideni izdatki

8.000,-	Podpore in štipendije dijaštvu, dijaškim kuhinjam in domovom:	
2.000,-	Podpore šolam in humanitarnim ustanovam za revne učence ljudskih in meščanskih šol, šolske kuhinje itd.	
10.000,-	Podpore dijaškim kuhinjam, domovom in zavodom	
	Podpore in štipendije za visokošolce in srednješolce	
	Podpore šolam in ustanovam za oblačila za siromašne učence ljudskih in meščanskih šol in za prireditve božičnic	
		100.000,-
		390.000,-

350.000,-	Prispevki za stvarne potrebščine pomožnih šol in stanařina: v Ljubljani	64.145,-
3.100.000,-	v Mariboru	26.600,-
610.000,-		90.745,-
210.000,-		
330.000,-		
420.000,-		
470.000,-		
640.000,-		
730.000,-		
990.000,-		
220.000,-		
8.070.000,-		

Ljudske in meščanske šole:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

900.000,-	Skupaj redni izdatki	21.095.120,-
	Izredni izdatki	
	Prosveva	21.995.120,-
	Gluhonemnica v Ljubljani	514.650,-
	Deško vzgajališče v Ljubljani	567.800,-
	Zavod za slepo deco v Kočevju	286.700,-
	Banovinska zalogalja šolskih knjig in učil v Ljubljani	2.191.700,-
	Skupaj redni izdatki	25.555.970,-
	Izredni izdatki	
	Prosvevni oddelek	620.000,-
	Skupaj (IV. oddelek)	26.175.970,-

Srečko Kumar

Pretekli teden, 9. t. m., je slavil Srečko Kumar svojo petdesetletnico, ki je bila obenem 25 letnica njegovega umetniškega udejstvovanja. Ob tej priliki mu je bil prirejen v Beogradu poseben slavnostni večer, kjer sta sodelovala tudi njegova dva pevska zbor »Beograjsko učiteljsko pevsko društvo«, »Mareković« in »Jugos. akademski pevski zbor iz Zemuna«. Jubilant je bil deležen prispevka slavlja. Njegovega jubileja so se spomnili vsi naši večji listi in od vseposod je dobil številne čestitke. Iz Slovenije sta se udeležila proslave in se spomnila Kumarja ob njegovem jubileju s čestitkami in darovi Drago Supančič v imenu našega Učiteljskega pevskega zabora in Avgust Suligoj v imenu »Trboveljskega slavčka«. Teh čestitk je bil Kumar še najbolj vesel, zakaj pol srca je menda pustil za vedno v Sloveniji.

Srečko Kumar je močna umetniška osebnost.

Ze njegovo bujno življenje nam da to slutiti. Na učiteljišču v Kopru je vodil dijaški orkester, a je bil obenem tudi eden glavnih voditeljev strajka, pri katerem so zahtevali naši dijaki, popolnoma slovensko učiteljišče.

Stroški banovinskega šolskega odbora:

Nagrade poslovodji za blagajniške posle po § 142. zakona o ljudskih šolah, nagrade za pregledovanje in ugotavljanje obračunov in proračunov šolskih občin in šolskih proračunov, ki jih kreje banovina Dnevnice in potni stroški članom banovinskega odbora

Vzdrževanje šolskih vrtov, televodovič in igrališč Nabavida in vzdrževanje šolske opreme

Redno vzdrževanje, popravilo in beljenje šolskih poslopij Nabava in vzdrževanje učil Nabava in izpopolnjevanje knjižnic, Prosvetni glasnik, šolske slavnosti in ekskurzije

Podpore za nabavo učnih knjig in šolskih potrebščin revnim učencem Pisarniške potrebščine za šole in krajevne šolske odbore Razni nepredvideni izdatki

Raznimi stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

Razni stroški banovinskega odbora:

Podpore krajevinim šolskim odborom in upravnim odborom meščanskih šol

a) za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

b) prispevki banovinskemu šolskemu fondu za podejovanje brezobrestnih posojil šolskim občinam za zidanje in preizdavanje šolskih poslopij

c) nagrade učencem ljudskih šol za uspešno cepljenje divjakov in gojitev sadnega drevja

d) nagrade za poučevanje v krajih, kjer ni šolskih poslopij, po § 139., t. 5., zakona o ljudskih šolah

odnosu. Če postavimo normalno razvitega človeka, da ravno sedi na stolu z vodoravnim sedežno desko, tako da se s hrbotom dotika deščice, ki je pravokotno postavljena na sedež in na kateri so označeni centimetri, moremo s pomočjo ravne deščice (ravnila), ki ga prislonimo na teme, dognati točno sedežno višino dotočnega individua. Ako to številko dvignemo na tretjo potenco, dobimo številko, ki z neznavnimi variantami izraža desetkratno težino telesa. Ali, če potegnemo tretji koren iz desetkratne težine telesa, dobimo sedežno višino osebe. Če vzamemo za znak sedežno višino kratico sv, a za desetkratno težino telesa dt, tedaj je:

$$dt = sv^3 \text{ ali } \sqrt[3]{dt} = sv$$

To znači, da je pri popolnoma normalno razvitem človeku vrednost ulomka:

$$\frac{\sqrt[3]{dt}}{sv} = 1 \text{ ali } 100\%$$

Prof. Pirquet je to vzel kot indeks prehranjenosti ter je reklo: oseba, pri kateri z računanjem dobimo na osnovi zgornje formule 100, ta ima 100 pelidisov (edinič prehrane) in je normalno hranjena.

Kadar pri računanju dobimo več kot 100 pelidisov, tedaj je prehranjenost nad normalo, če dobimo manjše število kot 100 pelidisov, tedaj je prehranjenost slaba, t. j. pod normalo. Na ta način je bilo ustvarjeno objektivno merilo za ocenjevanje prehranjenosti. Čim višja je številka, boljša je stopnja prehranjenosti, čim manjša je, slabša je stopnja prehranjenosti.

Ce torej hočemo, da v našem primeru dožemo prehranjenost šolskih otrok, nam je za to potreben leseni meter, nekoliko večji pravokotni trikotnik, raven stol in decimalna tehnica. Otroci naj pred merjenjem odložijo vse odvišne kose oblike in obutve in na njih na sebi obdrže samo najpotrebitnejše. Orok naj ravno sede na stol, k hrbtu mu prislonimo meter, tako da se začetni centimeter nahaja na sedežu. Tedaj vzamemo pravokotni trikotnik, eno kateto prislonimo na meter ter ga spuščamo po metru, dokler se druga kateta ne dotakne otrokovega temena. Nato na metru prečitamo sedežno višino. Otroci se pri merjenju ne smejo držati zgrbljeno. Potem, ko smo na tak način zmerili sedežno višino, še vse otroke stehamo. Rezultate si sproti beležimo.

Pelidise, t. j. stopnjo prehranjenosti, izračunamo na podlagi prej navedene formule:

$$\text{stevilo pelidisov} = \sqrt[3]{\frac{10 \text{ kratna teža}}{\text{sedežna višina}}} \times 100$$

Poedinsko izračunavanje števila pelidisov bi bilo veliko delo. Zato je prof. Pirquet naredil specialno logaritmisko računalno, s katerim se to izračuna na mehanski način v nekaj trenutkih. Ker stane to računalno nekaj stotin dinarjev, ga ni mogoče vsakomur nabaviti. Zato je dr. Pirjet izdelal tudi tabele, v katerih je iz možnih sedežnih višin in pripadajočih jim možnih težin vnaprej izračunal pelidise. Na podlagi tabele se more za praktično uporabo povsem točno izračunati pelidise poedine osebe. Navajamo iz teh tabel samo oni del, ki se nanaša na otroke, ki hodijo v ljudsko šolo. (Glej tabelo na koncu članka!)

Postopek je sleden: Recimo, da ima n. pr. neki otrok sedežne višine 64 cm, teže 25,30 kg. Tedaj najprej poiščemo v prvi koloni številk, tam

kjer piše »sedežna višina«, število 64. Sedaj pomikamo prst vodoravno do številke, ki je najbližja številki 25,30. Vidimo, da je to številka 25,00. Podaljšajmo sedaj od te številke s prstom po tej koloni številki navzgor do zgornje vrste, ki označuje število pripadajočih pelidisov, pa bomo videli, da ima ta otrok stopnjo prehranjenosti, ki znaša 99 pelidisov. Za pravilno čitanje pelidisov iz te tabele moramo vedeti, da odgovarja številki 25,00 stopnja prehranjenosti 98,5 pelidisa, zato se vse teže, ki so med 25,00 in 25,80 kg, jemljejo kot da jim pripada 99 pelidisov kot stopnja prehranjenosti. Otrok, ki je pri isti višini težak 28,80 kg, ima torej že 100 pelidisov.

100 pelidisov kot normalna stopnja prehranjenosti velja za odrasle ljudi, dočim velja za otroke v razvoju, kot so to učenci ljudske šole, sledeča klasifikacija:

- pod 90 pelidisov — slabo hranjeni otroci,
- 90–94,5 pelidisov — dobro hranjeni otroci,
- nad 94,5 pelidisov — zelo dobro hranjeni otroci.

S pomočjo navedene tabele in s poznavanjem sedežne višine in teže svojih učencev bodo tovariši lahko točno in objektivno ugotovili stopnjo prehranjenosti svojih šolarjev in s tem dati neobičajno važen prispevek k spoznavanju prilik, v katerih živi in v katerih se razvija naš šolski otrok. Zaradi načina gospodarstva v naših vseh, posebno pa v naših pasivnih krajih, ni stopnja prehranjenosti skozi leto vedno enaka. Na jesen, ko je tudi v pasivnih krajih nekaj hrane, bo prehranjenost povoljnješa. Najslabša bo spomladni, pred prihodom zelenje hrane, torej v mesecih marca in aprila. Zato bi bilo treba ta merjenja izvesti vsaj dvakrat. Sedaj in v začetku šolskega leta.

Preostaja nam še, da damo tovarišem

... ne vemo pa, kaj je v njem! Lahko ima v sebi navadno žgano škrobovin ali pa tudi dragoceni praženi slad. Ce je zrnce Kneippove sladne kave, potem se seveda lahko zanesemo, da ima v sebi praženo sladno jedro, ki je tisto, kar daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, zrnati kavi podoben okus in dobro aromo.

Kneippova
SLADNA KAVA

navodila in sredstva za objektivno raziskovanje hranične vrednosti, kar bomo storili v prihodnjem članku. *

Vse tovarišice in tovariše, ki bodo prejeli anketne pole, prosimo, naj se takoj lotijo

Tablica prehranjenosti v pelidisih

Sedežna višina	Število pelidisov:	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103
Teža otrok v kilogramih																									
56	9,15	9,50	9,83	10,2	10,6	10,9	11,4	11,7	12,2	12,6	13,0	13,4	13,9	14,3	14,8	15,3	15,7	16,2	16,8	17,3	17,9	18,4	18,9		
57	9,65	10,0	10,4	10,8	11,1	11,5	11,9	12,4	12,8	13,2	13,7	14,2	14,6	15,1	15,6	16,1	16,6	17,1	17,7	18,2	18,8	19,4	20,0		
58	10,2	10,5	10,9	11,3	11,7	12,1	12,6	13,0	13,5	13,9	14,4	14,9	15,4	15,9	16,4	16,9	17,5	18,0	18,6	19,2	19,8	20,4	21,0		
59	10,7	11,1	11,5	11,9	12,4	12,8	13,2	13,7	14,2	14,7	15,2	15,7	16,2	16,7	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6	20,2	20,9	21,5	22,2		
60	11,2	11,6	12,1	12,6	13,0	13,4	13,9	14,4	14,9	15,4	15,9	16,5	17,1	17,6	18,2	18,8	19,3	20,0	20,6	21,2	22,0	22,6	23,3		
61	11,8	12,2	12,7	13,2	13,7	14,1	14,6	15,2	15,7	16,2	16,8	17,3	17,9	18,5	19,1	19,7	20,3	21,0	21,7	22,4	23,1	23,7	24,4		
62	12,4	12,9	13,3	13,8	14,3	14,8	15,4	15,9	16,5	17,1	17,6	18,2	18,8	19,4	20,0	20,7	21,4	22,1	22,8	23,4	24,2	24,9	25,7		
63	13,0	13,5	14,0	14,5	15,0	15,6	16,1	16,7	17,3	17,9	18,5	19,1	19,7	20,4	21,0	21,7	22,4	23,2	23,8	24,6	25,4	26,2	27,0		
64	13,6	14,2	14,7	15,2	15,8	16,3	16,9	17,5	18,1	18,8	19,4	20,0	20,7	21,4	22,1	22,8	23,5	24,3	25,0	25,8	26,6	27,4	28,2		
65	14,3	14,8	15,4	16,0	16,5	17,1	17,7	18,3	19,0	19,7	20,3	21,0	21,7	22,4	23,1	23,9	24,6	25,4	26,2	27,0	27,9	28,8	29,6		
66	15,0	15,5	16,1	16,7	17,3	17,9	18,5	19,2	19,9	20,6	21,2	21,9	22,7	23,4	24,2	25,0	25,7	26,6	27,4	28,2	29,2	30,0	31,0		
67	15,7	16,2	16,8	17,5	18,1	18,7	19,4	20,1	20,8	21,5	22,0	23,0	23,7	24,5	25,3	26,1	26,9	27,8	28,6	29,5	30,6	31,4	32,4		
68	16,4	17,0	17,6	18,3	18,9	19,6	20,3	21,0	21,7	22,5	23,2	24,0	24,8	25,6	26,4	27,3	28,2	29,1	30,0	30,9	32,0	32,9	33,8		
69	17,1	17,7	18,4	19,1	19,8	20,5	21,2	22,0	22,7	23,5	24,2	25,0	25,9	26,7	27,6	28,5	29,4	30,4	31,3	32,3	33,4	34,4	35,4		
70	17,9	18,5	19,2	19,9	20,6	21,4	22,1	22,9	23,7	24,5	25,3	26,2	27,0	27,9	28,8	29,8	30,7	31,6	32,7	33,8	34,8	35,8	37,0		
71	18,6	19,3	20,0	20,8	21,5	22,3	23,1	23,9	24,7	25,6	26,4	27,3	28,2	29,1	30,1	31,1	32,1	33,1	34,1	35,2	36,4	37,4	38,6		
72	19,4	20,2	20,9	21,7	22,4	23,2	24,1	25,0	25,8	26,6	27,6	28,5	29,4	30,4	31,4	32,4	33,5	34,5	35,6	36,7	38,0	39,0	40,3		
73	20,7	21,0	21,8	22,6	23,4	24,3	25,1	26,0	26,9	27,8	28,8	29,8	30,7	31,7	32,8	33,8	34,9	36,0	37,0	38,2	39,5	40,7	42		